

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän för-
mogenhetsrätt

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över Europeiska kommissionens förslag till föräldraskapsförordning

(Ju2023/00145)

Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att Europeiska kommissionens förslag till föräldraskapsförordning är ett lovvärt initiativ för att skapa EU-gemensamma internationellt privat- och processrättsliga bestämmelser om föräldraskap i gränsöverskridande situationer. Det är angeläget att, som förslaget syftar till, tillgodose barns grundläggande rättigheter och att öka rättssäkerheten för familjer. Som påpekas i Regeringskansliets faktapromemoria (2022/23:FPM42) rymmer förslaget emellertid flera komplicerade frågeställningar som kommer att kräva närmare granskning och överväganden. Hovrätten kan i sammanhanget inte ge mer än vissa begränsade synpunkter på förslaget.

En allmän reflektion är att förslagets regler om tillämplig lag och erkännande är så att säga dubbelverkande. Det finns redan mellan medlemsstaterna stora skillnader i synen på föräldraskap, allt från en traditionell syn till en uppfattning av föräldraskapet som en social konstruktion. Sådana skillnader, kanske ännu större, torde finnas mellan medlemsstat och tredjeland. Förslagets bestämmelser om tillämplig lag och erkännande skyddar den tillämpliga lagens resultat även när det från andra medlemsstaters horisont framstår som otidsenligt.

Hovrätten har ingen invändning mot den rätt för ett barn att uttrycka sina åsikter som slås fast i artikel 15, men ställer sig frågande till vilken verkan som barnets åsikter skulle kunna ha vid fastställandet av ett föräldraskap på

genetiska grunder (jfr t.ex. 1 kap 5 § föräldrabalken) samt hur detta förhåller sig till vägransgrunden i artikel 31.3.

Artikel 18(a) kan tolkas som att processuella regler enligt den tillämpliga lagens ska tillämpas vid fastställande av föräldraskap. Det processuella förfarandet bestäms emellertid normalt av lex fori. Något annat vore i praktiken inte genomförbart. (Se Bogdan och Hellner, Svensk Internationell privat- och processrätt (2020, version 9, JUNO), s. 34.)

Artikel 48.2(b) förefaller att peka ut socialnämnden som en sådan annan myndighet som vid sidan av en domstol är behörig att utfärda föräldraskapsintyg. Hovrätten ifrågasätter lämpligheten av detta och anser att det i stället ligger närmast till hands att tilldela en statlig myndighet, t.ex. Skatteverket, sådan behörighet. Hovrätten föreslår därför att punkten (b) formuleras på sådant sätt att den hamnar inom det område som regeringen delegerar inom området för sin restkompetens, exempelvis genom att bestämmelsen formuleras ”en annan myndighet som medlemsstaten bestämmer.”.

I artikel 55.2 har felaktigt angetts arvsintyg i den svenska översättningen.

Detta yttrande har beslutats av hovrättsråden Björn R. le Grand och Katarina Adolfson samt tf. hovrättsassessorn Ewelina Wettergren (föredragande).

Björn R. le Grand

Ewelina Wettergren